

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут
бізнесу, економіки та менеджменту

УПРАВЛІНСЬКІ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

**MANAGEMENT PARADIGMS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT AND INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 27–28 листопада 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

УДК 005.8:502.131.1(063)

Е 45

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 5 від 12 грудня 2024 року)*

Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання :
Е 45 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред. І. І. Рекуненка, В. В. Сулим. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 409 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» містять результати наукових досліджень, пов'язаних з актуальними проблемами науки й практики управління та застосуванням інклюзивного підходу до їх вирішення для досягнення цілей сталого розвитку.

Для науковців, аспірантів, студентів, представників органів державної влади й місцевого самоврядування, науково-дослідних і проєктних організацій, комерційних фірм та закладів вищої освіти й широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Management paradigms of sustainable development and inclusive economic growth" provide the results of scientific research related to the current problems of management science and practice and the application of an inclusive approach to their solution in order to achieve the goals of sustainable development.

For scientists, PhD students, students, representatives of state authorities and local self-government bodies, research and project organizations, commercial companies and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 005.8:502.131.1(063)

© Сумський державний університет, 2024

ЗМІСТ

<i>Лозова О.В.</i>	Особливості функціонування благодійних організацій	
<i>Бондаренко М.П.</i>	під час війни: резильєнтність та мотивація	
<i>Піддубна Я.Ю.</i>	працівників.....	12
<i>Наталія Лебедєва</i>	Корпоративна культура в системі HR-менеджменту.	
	16
<i>Юлія Братішко</i>	Напрями соціально відповідальної діяльності	
	фармацевтичних організацій під час правового	
	режиму воєнного стану в Україні.....	19
<i>Валентина Ходзицька</i>	Оцінка життєвого цикла: мінімізація негативного	
	впливу на довкілля в звітності зі сталого	
	розвитку.....	22
<i>Юрій Карпенко</i>	Сучасні HR -тренди: подяки та визнання через	
<i>Денис Супрун</i>	технології.....	25
<i>Максим Безвідний</i>	Сучасні методи навчання та розвитку персоналу з	
<i>Антон Копилець</i>	акцентом на кар'єрне зростання.....	28
<i>Тетяна Кучміюва</i>	Інноваційні методи мотивації співробітників в	
<i>Богдана Пешкова</i>	сучасних умовах.....	31
<i>Юлія Матвєєва</i>	Бібліометричний аналіз як інструмент визначення	
<i>Артем Барикін</i>	напрямок удосконалення управлінських практик в	
	системі надання адміністративних послуг.....	35
<i>Інна Яцкевич</i>	Управління цінностями інвестиційної діяльності для	
	операторів мобільного зв'язку України.....	39
<i>Віктор Рожко</i>	Адаптація стратегій мерчандайзингу під час	
<i>Ілона Чубка</i>	гуманітарних криз.....	42
<i>Світлана Мороз</i>	Впровадження циркулярної економіки у фармації:	
<i>Григорій Подгайний</i>	досвід провідних компаній.....	44
<i>Крамський С.О.</i>	Публічне управління в сфері логістичних ринків під	
	час військового впливу.....	49
<i>Любов Перетятко</i>	Досвід європейських країн у використанні моделей	
<i>Лілія Балаш</i>	розвитку управління персоналом організації.....	52
<i>Дарина Золіна</i>	Удосконалення взаємодії між інститутами	
	громадянського суспільства та органами влади в	
	Україні та за її межами.....	54
<i>Юлія Бондар</i>	Управління системою екологічного менеджменту в	
<i>Інга Мірошниченко</i>	готельних комплексах.....	56
<i>Яна Деренська</i>	Опис системи контролю виконання проекту.....	59
<i>Тетяна Коляда</i>	Регламентація внутрішнього аудиту як інструмент	
<i>Ярослав Березняков</i>	забезпечення ефективності системи управління	
	якістю.....	61
<i>Кирило Хандюк</i>	Розвиток мережі центрів медичної реабілітації у	
	прифронтових регіонах України: досвід Дніпра.....	63

<i>Зінаїда Живко</i>	Фінансове забезпечення бізнесу та страхування в	
<i>Євген Топольницький</i>	умовах воєнної економіки.....	67
<i>Віктор Живко</i>		
<i>Сергійчук С.І.</i>	Стан і тенденції розвитку ринку кормів для домашніх тварин в умовах війни.....	69
<i>Анна Дзернюк</i>	Взаємозв'язок гейміфікації та біхевіористичних методів: переваги і обмеження в управлінні проектами.....	74
<i>Юлія Матвєєва</i>		
<i>Олександр Сміян</i>	Огляд державних програм економічної підтримки підприємств.....	77
<i>Олена Проскурня</i>		
<i>Людмила Ширяєва</i>	Фактор ризику при визначенні ціни за право користування ресурсом.....	81
<i>Карина Бондар</i>		
<i>Вікторія Сулим</i>	Управління відходами в контексті досягнення цілей сталого розвитку.....	83
<i>Вікторія Ковальова</i>	Сутність поняття «імідж підприємства» та особливості його створення.....	85
<i>Валерій Шкрєба</i>		
<i>Наталія Статива</i>	Система надання публічних послуг в Україні: сучасні реалії.....	87
<i>Захарченко В.І.</i>	Заходи конкурентної розвідки в системах бізнесу, освіти, урядовому управлінні.....	89
<i>Максимова О.А.</i>		
<i>Галина Тимохова</i>	Вплив стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності на організаційну культуру підприємства в Україні.....	92
<i>Яна Нікіфорова</i>		
<i>Вадим Михайлюта</i>	Управління медичним підприємством в умовах невизначеності на засадах доказової практики.....	94
<i>Микола Меркулов</i>	Проблеми функціонування інвестиційного ринку країни.....	98
<i>Анна Семенюк</i>		
<i>Тетяна Кучмійова</i>	Сучасні тренди та практики екологічної відповідальності бізнесу	101
<i>Анастасія Саркова</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Бібліометричний аналіз наукових досліджень з управління якістю в галузі охорони здоров'я.....	105
<i>Олександр Олешко</i>		
<i>Євгенія Яшукова</i>		
<i>Тетяня Метіль</i>	Сучасні аспекти використання програмно-цільового підходу в управлінні соціально-економічним розвитком суб'єктів господарювання.....	109
<i>Анастасія Гончарук</i>		
<i>Михайло Березовчук</i>	Ефективність публічного управління у боротьбі з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом: механізми, інструменти та перспективи.....	111

<i>Богдан Меркулов</i>	Проблеми впровадження електронного документообігу в медичному закладі.....	113
<i>Сергій Кузьменко</i>	Механізми державного управління в оборонній промисловості України: сучасний стан та перспективи розвитку.....	115
<i>Мирослав Урошев</i>	Сучасні механізми стимулювання інноваційної активності регіонів України: міжнародний досвід та вітчизняні реалії.....	117
<i>Ihor Bas</i>	Characteristics of GIG contracts as an innovative form of employment in Ukraine.....	119
<i>Oleh Hladkyi</i>	Trends in the Ukrainian IT Market.....	121
<i>Andrii Shupik</i>	Agility and management strategy for IT excellence.....	123
<i>Віталій Захарченко</i>	Коректність використання інструментарію концесії..	127
<i>Юлія Гутарева</i>		
<i>Артур Дуднік</i>	Проблематика забезпечення якості надання послуг в органах місцевого самоврядування в Україні.....	130
<i>Юлія Сойка</i>		
<i>Марія Зяйлик</i>	Інструменти конкурентної розвідки у бізнесі та освіті.....	133
<i>Людмила Ширяєва</i>		
<i>Моргун О.Ю.</i>	Реалізація соціально-економічної політики підприємств у туристичній сфері в контексті інклюзивного економічного зростання.....	135
<i>Ярослав Богдан</i>		
<i>Галина Тимохова</i>	Підходи до оцінки ефективності економічної діяльності підприємства.....	138
<i>Олександр Дерюга</i>		
<i>Альона Пляскіна</i>	Дослідження розвитку регіону відповідно до розміщення ресурсів у міжнародній практиці.....	140
<i>Олексій Сологуб</i>	Кайдзен як універсальна, комплексна організаційно-управлінська система покращення процесів роботи та забезпечення сталого розвитку.....	142
<i>Юлія Матвєєва</i>	Роль цифрових інновацій у прискоренні сталого розвитку: кейс-аналіз впливу цифрових рішень на декарбонізацію виробничих процесів.....	147
<i>Едуард Богдан</i>		
<i>Альона Заславська</i>	Розвиток управлінських компетенцій за допомогою технологій штучного інтелекту.....	151
<i>Дар'я Кушнерьова</i>		
<i>Наталія Столярчук</i>		
<i>Наталія Столярчук</i>	Роль технологій штучного інтелекту в авіаційному менеджменті.....	154

<i>Максим Алексєєв</i>	Парадигма цифровізації та системний підхід до управління логістичними процесами підприємств...	156
<i>Микола Небава</i>	Проблеми та перспективи міжкультурних комунікацій у менеджменті організацій.....	158
<i>Олексій Горбатенко</i>	The role of administration in screening programs at national, regional and local levels.....	161
<i>Ольга Балабаш</i>	Особливості менеджменту організацій в умовах цифровізації економіки та зростання кількості розподілених (віртуальних) команд.....	163
<i>Ihnatova T.O.</i>	Зростання ефективності підприємств через покращення соціально-психологічного клімату.....	167
<i>Лариса Піддубна</i>	Стратегії та інструменти декарбонізації.....	171
<i>Тетяна Самофалова</i>	Соціальна відповідальність та стійкий розвиток: роль менеджменту в реалізації соціально відповідальних ініціатив.....	175
<i>Анна Оніщенко</i>	Розвиток методології антикризового управління у трансформаційній економіці.....	178
<i>Юлія Матвєєва</i>	Формування і реалізація промислової політики високотехнологічного розвитку в Україні.....	180
<i>Вадим Желіба</i>	Розбудова інноваційного майбутнього України.....	182
<i>Марина Изотова</i>	Особливості процесу внутрішнього контролю на агропромислових підприємствах.....	186
<i>Меркулов Д. М.</i>	Управління фінансовими ризиками в закладах охорони здоров'я.....	191
<i>Захарченко В. І.</i>	Удосконалення механізмів контролю в діяльності органів державного управління: виклики та перспективи України.....	195
<i>Гончарук А. В.</i>	Інструменти цифрових комунікацій для управління командами.....	198
<i>Валентина Дятлова</i>	Розвиток комунікаційного процесу в форматі відновлення України.....	201
<i>Максим Гречаний</i>	Impact of digital education on the public administration skills development.....	204
<i>Тетяна Метіль</i>	Економічні аспекти впровадження відновлюваних джерел енергії.....	207
<i>Софія Брезницька</i>		
<i>Володимир Солодкий</i>		
<i>Каріна Таранюк</i>		
<i>Євген Люлевич</i>		
<i>Каріна Таранюк</i>		
<i>Діна Єрохіна</i>		
<i>Яна Козинець</i>		
<i>Валентина Дятлова</i>		
<i>Поліна Матюшенко</i>		
<i>Oleksandr Ostrovskyi</i>		
<i>Кирило Трушин</i>		
<i>Олена Проскурня</i>		

<i>Владислав Бут</i>	Соціальна інклюзія та її зв'язок зі сталим економічним розвитком на рівні місцевих громад....	211
<i>Яна Гербут</i>	Роль системи управління відходами в умовах екологізації світового господарства.....	213
<i>Віктор Рожко</i> <i>Єлизавета Аносова</i>	Управління елементами візуального мерчандайзингу у торговельній діяльності підприємств.....	217
<i>Іван Ольховик</i>	Ефективне управління змінами в закладах освіти....	221
<i>Вікторія Пономаренко</i>	Управління розвитком кадрового забезпечення діяльності суду.....	223
<i>Тетяна Мирошніченко</i>	Формування стратегічних переваг системи управління державною установою.....	225
<i>Людмила Яловега</i> <i>Ольга Лега</i> <i>Тетяна Прийдак</i> <i>Дмитро Ткаченко</i>	Циркулярна економіка як інструмент сталого розвитку: виклики та перспективи.....	227
<i>Яна Соя</i>	Особливості управління проектом хімічного виробництва.....	229
<i>Напрямки удосконалення управління районом судом міста</i>	Напрямки удосконалення управління районом судом міста.....	231
<i>Вадим Харченко</i>	Особливості управління ефективністю діяльності державної установи.....	233
<i>Ярослав Притика</i>	Особливості удосконалення системи управління служби судової охорони.....	235
<i>Мартинець В.В.</i> <i>Шейко О.О.</i>	Формування механізмів антикризового управління на місцевому рівні.....	237
<i>Зінаїда Живко</i> <i>Ольга Мартин</i> <i>Олег Обезчиків</i> <i>Олена Кравченко</i>	Механізми страхування бізнесу в умовах підвищеного ризику та післявоєнного відновлення.....	239
<i>Ірина Бочевар</i>	Прозорість та підзвітність в системі управління державним боргом.....	242
<i>Павло Гапченко</i>	Адаптивне управління персоналом як ключовий фактор сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання.....	244
<i>Петруня Ю.Є.</i> <i>Єдинак В.Ю.</i> <i>Петруня В.Ю.</i>	Особливості впровадження проектного підходу в стратегічний розвиток бізнесу.....	248
	Глобальна діджиталізація: трансформація бізнес-середовища та організації управлінської діяльності.....	250

<i>Максим Швагірев</i>	Формування задач менеджменту із залучення персоналу у процес змін на підприємстві.....	253
<i>Владислав Фукалов</i>	Особливості впровадження проєктного підходу в бухгалтерських організаціях.....	256
<i>Денис Смоленніков</i>	Управління підприємством на засадах сталого розвитку.....	259
<i>Дарія Бабченко</i>		
<i>Наталія Гришина</i>	Діджиталізація як інструмент удосконалення та оптимізації бізнес-процесів на підприємстві.....	262
<i>Андрій Омеко</i>		
<i>Олексій Новак</i>	Інноваційні моделі управління для підтримки інклюзивного економічного зростання.....	265
<i>Валентина Іванова</i>	Інтелектуальний потенціал як основа реалізації інноваційної стратегії.....	269
<i>Олег Іванов</i>		
<i>Іван Омельченко</i>	Перспективи впровадження концепції створення спільної цінності в Україні.....	271
<i>Андрій Романенко</i>	Стандарти професійної діяльності державних службовців як інструмент підвищення ефективності державного управління.....	273
<i>Сергій Шапаренко</i>	Порівняльний аналіз методів та інструментів управління стейкхолдерами проєкту.....	276
<i>Альона Євдокимова</i>	Управління маркетинговою діяльністю підприємства.....	279
<i>Дарина Соколова</i>		
<i>Юлія Добринь</i>	Сучасний стан системи обслуговування платників податків.....	281
<i>Василь Семилетов</i>	Аналіз методів управління проєкту розробки програмного забезпечення.....	284
<i>Аліна Височина</i>	Методичні засади прогнозування волатильності рівня макроекономічної стабільності.....	287
<i>Марина Сидорова</i>	Взаємодія управління бізнес-процесами і корпоративної соціальної відповідальності в умовах сталого розвитку.....	290
<i>Ян Веньлун</i>		
<i>Павло Брінь</i>		
<i>Iuliia Myroshnychenko</i>	Impact of renewable energy on wellbeing in developing and post-conflict regions.....	293
<i>Володимир Петренко</i>	Впровадження системи контролю якості в проєктах: методології та підходи.....	297
<i>Станіслав Котенко</i>	«Розумне управління відходами» як крок до енергетичної незалежності.....	301
<i>Адель Дарвіш</i>	Оптимізація роботи медичного персоналу із застосуванням методів тайм-менеджменту в закладах охорони здоров'я.....	303
<i>Вадим Лук'янихін</i>		

<i>Шейх Касем Муавейя</i>	Соціально-економічний потенціал Садівської сільської громади Сумського району.....	306
<i>Лук 'янихін В.О.</i>		
<i>Оксана Шаповал</i>	Система надання адміністративних послуг в Україні в умовах правового режиму воєнного стану	310
<i>Олена Лук 'янихіна</i>		
<i>Ріта Сагайдак-Нікітюк</i>	Організація внутрішньофірмового навчання стосовно екологічних питань персоналу підприємств з оптової торгівлі лікарськими засобами.....	314
<i>Олена Гладцінова</i>		
<i>Віталій Нікітюк</i>		
<i>Ольга Обухова</i>	Інноваційні підходи до фінансування медичних закладів в умовах реформування галузі охорони здоров'я України.....	316
<i>Ігор Рекуненко</i>		
<i>Тетяна Майборода</i>	Розробка, управління та аудит портфеля проєктів продуктової ІТ компанії.....	318
<i>Богдан Антипенко</i>		
<i>Ярослава Бражник</i>	Проектний менеджмент як інструмент розвитку та відновлення місцевого самоврядування в Україні...	321
<i>Тетяна Майборода</i>		
<i>Андрій Андрєєв</i>	Стійкість у нестабільності: майстерність стратегічного управління трудовими ресурсами в епоху змін.....	324
<i>Опанасюк Ю.А.</i>	Підвищення якості надання послуг, що надаються податковими органами.....	326
<i>Макушенко І.М.</i>		
<i>Опанасюк Ю.А.</i>	Цифровізація податкового адміністрування як складова трансформації системи державного управління.....	330
<i>Гончарова О.В.</i>		
<i>Олена Савченко</i>	Процес ціноутворення та фактори впливу на нього..	334
<i>Михайло Греков</i>		
<i>Тамара Лозинська</i>	Місцева економіка: аналіз політики.....	337
<i>Олеся Балахонова</i>	Формування аналітичних варіантів під час оцінки критичного обсягу реалізації продукції.....	340
<i>Маргарита Буряченко</i>		
<i>Олександр Небава</i>	Формування сучасної управлінської парадигми інтелектуального потенціалу підприємств.....	342
<i>Микола Небава</i>		
<i>Іван Пилипчук</i>	Становлення управлінської парадигми інноваційного розвитку підприємств агросектору.....	345
<i>Микола Небава</i>		
<i>Анастасія Коновалова</i>	Удосконалення моделі стратегічного управління розвитком трудового потенціалу підприємства.....	347
<i>Тернова І.А.</i>		
<i>Юрій Суярко</i>	Управління розвитком виробничого та інноваційного потенціалу підприємства.....	349
<i>Микита Водка</i>		

<i>Алла Барановська</i>	Стратегічне управління конкурентоспроможністю на сучасному етапі ринкових відносин.....	352
<i>Світлана Суховєєва</i>	Artificial Intelligence for Power Grid Management As A Key To Sustainable Development.....	355
<i>Оleh Lukianukhin</i>	Автоматизація управління ризиками у фінансово - технічних проектах.....	357
<i>Микола Васильченко</i>	Вдосконалення територіальної системи управління муніципальним транспортним комплексом.....	359
<i>Лук'янихін В.О.</i>	Особливості управління та організації офісів у галузі охорони здоров'я.....	363
<i>Ілля Морозов</i>	Управління проектами в сільськогосподарській галузі для підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції.....	366
<i>Лук'янихін В.О.</i>	Сонячні електростанції як основа енергетичної незалежності.....	370
<i>Юлія Матвєєва</i>	Energy innovations and their role in shaping sustainable urban infrastructure for the transition to a carbon-free economy.....	372
<i>Галина Сурмай</i>	Аналіз державної політики у сфері освіти.....	375
<i>Тетяна Майборода</i>	Інноваційні підходи до оптимізації управління персоналом у закладах охорони здоров'я.....	379
<i>Денис Товстуха</i>	Міжнародне злиття та поглинання в світовій практиці розвитку бізнесу.....	383
<i>Вікторія Сулим</i>	Сучасний HR-менеджмент та управління організаційними змінами.....	386
<i>Нікіта Мозговий</i>	Напрями вдосконалення системи мотивації медичного персоналу як засіб підвищення ефективності роботи закладів охорони здоров'я.....	388
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Механізми та інструменти розвитку громадянського суспільства в Україні.....	390
<i>Мартинець В.В.</i>	Роль іміджу органів влади у формуванні громадської думки та зміцненні демократичних процесів.....	392
<i>Білошапка В.А.</i>	Роль корпоративної культури у забезпеченні успішного впровадження організаційних змін: виклики та можливості.....	394
<i>Олена Гвоздецька</i>		
<i>Людмила Хомутенко</i>		
<i>Коваль Г.Р.</i>		
<i>Анастасія Кулагіна</i>		
<i>Сергій Штукін</i>		
<i>Дмитро Бень</i>		
<i>Оксана Кужель</i>		
<i>Анна Алексєєва</i>		

<i>Юлія Лебідь</i>	Особливості адаптації персоналу в сфері публічного управління та адміністрування.....	397
<i>Олена Павленко</i>	Розроблення інноваційного проєкту для підвищення конкурентоспроможності малого бізнесу в умовах війни.....	399
<i>Анна Гараєва</i>	Удосконалення системи та механізмів надання соціальних послуг у рамках реформування органів місцевого самоврядування (на прикладі Попівської територіальної громади).....	401
<i>Галина Шкареда</i>	Формування іміджу органу місцевого самоврядування (на прикладі Попівської територіальної громади Конотопського району Сумської області).....	405
<i>Марина Христій</i>	Проблеми впровадження PR-технологій у медичній галузі в Україні.....	407

СТАН І ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ КОРМІВ ДЛЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН В УМОВАХ ВІЙНИ

Сергійчук С.І.,

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Розвиток економіки супроводжується посиленням конкуренції, динамічними змінами у зовнішньому й внутрішньому середовищах підприємств, а також зростанням вимог споживачів до продукції, що вимагає від бізнесу пошуку конкурентних переваг. На українському ринку кормів для домашніх тварин спостерігається складна динаміка, що включає як зростання попиту на якісні, різноманітні корми, так і спади через економічні та політичні виклики, зокрема війну.

Попри зростання преміалізації, гуманізації продуктів і перехід до онлайн-продажів, нестабільність в країні, інфляція та подорожчання ресурсів знижують купівельну спроможність. Для подальшого розвитку ринку необхідно враховувати всі ці фактори, адаптуючи стратегії до умов, що постійно змінюються.

Загальна динаміка продажів на ринку кормів України для котів та собак (рис. 1) показала стійке зростання продажів в період з 2018 по 2021 рік. Однак, починаючи з 2022 року, спостерігається різке уповільнення темпів зростання, а в 2023 році навіть фіксується незначне падіння у натуральних одиницях.

Це свідчить про те, що повномасштабна війна в Україні суттєво вплинула на ринок кормів для домашніх тварин. Проте, у фінансових результатах видно стійке зростання, яке відбувається в першу чергу за рахунок інфляції та девальвації гривні до 2023 року.

Ринок кормів для домашніх тварин демонструє стійку позитивну динаміку, що свідчить про його стабільність та перспективність. Паралельно зі зростанням обсягів продажів у 2024 році також спостерігається значне збільшення фінансових результатів. Це вказує на те, що українські споживачі готові платити більше за якісні корми для своїх улюбленців.

Можливе зміщення фокусу споживачів на більш дорогі преміальні корми, що пояснює як зростання середньої ціни за одиницю продукції, так і збільшення загального доходу від продажів.

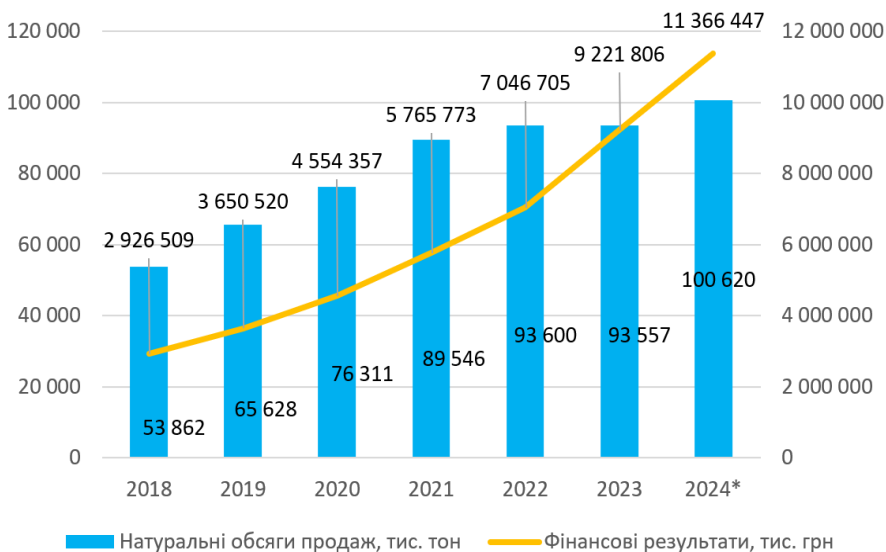

Рис. 1. - Загальна динаміка продажів на ринку кормів України для котів та собак за 2018-2024 роки

* Розраховано методом екстраполяції на основі даних з 2018 по 2023 року та з урахуванням продажів за січень-липень 2024 року

Джерело: сформовано автором на основі даних наданих ТОВ «Кормотех» з дозволом публікації у відкритих джерелах [2]

На нашу думку, на динаміку ринку могли вплинути наступні фактори:

- збільшення кількості домашніх тварин в Україні;
- зміна споживчих пріоритетів (свідоме споживання, турбота про здоров'я тварин);
- посилення маркетингових кампаній виробників кормів;
- розвиток мережі зоомагазинів та онлайн-продажів.

На думку Граб О.В., Єгорова Б.В., & Макарянської А. В.: «ринок готових кормів для домашніх тварин почав розвиватися в Україні значно пізніше, ніж у найбільш екологічно розвинених країнах Європи та Америки. Основним фактором, що впливає на вибір корму для домашніх улюбленців, залишається рівень добробуту їхніх господарів. Чим менший сімейний бюджет, тим дешевші корми купуються. Ще одним дієвим критерієм вибору корму є

ступінь розкрученості бренду. Тому новим учасникам ринку кормів для домашніх тварин в Україні доводиться докладати значних зусиль, щоб закріпитися на ньому серед вже відомих покупцеві конкурентів. В цілому ринок кормів для домашніх тварин в Україні визнаний перспективним і привабливим для інвестицій» [1].

Кобилюх О.Я. [2, с. 10] представляє наступні головні тренди українського ринку кормів для домашніх тварин:

1. Консолідація бізнесу. Адже при тому, що на ринку продаються корми більше, ніж 300 брендів, на десять провідних брендів припадає практично дві третіх ринку. 2. Зростання медіум сегмента коштом преміальних кормів. ... Поточна статистика продажів товарів у грошовому еквіваленті вказує, що 39% охоплює преміум сегмент, 27% – медіум, 34% – економ.

3. Зміна продажів ключових категорій кормів. На ринку України у 2023р. переважає попит саме на корм для котів, продажі якого в кількісному еквіваленті досягають близько 70%, хоча у 2022р. вони впали на 3%. Ключове падіння на 6,6% за рік збуту кормів для котів у 2022р. відбулося у категорії «вологі корми», в той час, як сухі корми залишились на рівні 2021р. При цьому, у 2022р. відбувалося зростання продажів кормів для собак на 17%, за рахунок як сухих, так і вологих кормів.

4. Зоороздрібна торгівля, в якій спостерігається одночасно два тренди: вже наявні зоомаркети працюють без позитивних змін у показниках доходу, в той час, як число самих магазинів збільшується, за підрахунками аналітиків, на 150 одиниць щоквартально.

Проте, останнім часом на українському ринку кормів для домашніх тварин, на нашу думку, з'явилися кілька нових ключових трендів, що формуються під впливом війни, економічної нестабільності та змін у соціально-економічному житті населення:

1. Зростання популярності локальних виробників. Через проблеми з логістикою та зменшення доступності імпортних товарів українські споживачі все частіше надають перевагу місцевим брендам. Локальні виробники швидше адаптуються до умов, які змінюються, і часто можуть запропонувати вигідніші ціни без додаткових витрат на імпорт, що приваблює покупців у складні часи.

2. Зміна в сегментації попиту на корм. Багато покупців через економічні труднощі змушені переходити на більш доступні корми, що призводить до зростання попиту на продукти середнього й нижчого цінового діапазону. Проте інша частина споживачів, особливо ті, хто має стабільніші доходи, продовжують шукати якісніші й преміальні корми, акцентуючи увагу на

харчуванні своїх улюбленців. Ця ситуація створює потребу в ширшому асортименті продуктів з різними ціновими категоріями.

3. Стрімке зростання онлайн-продажів. У зв'язку з руйнуванням інфраструктури та змінами в доступі до традиційних роздрібних точок, споживачі активно переходять на замовлення кормів через інтернет-магазини. Онлайн-платформи стають головним каналом збуту для багатьох брендів, і все більше компаній інвестують у цифровий маркетинг та розробку програм лояльності для онлайн-покупців, щоб закріпити свої позиції в цьому секторі.

4. Розвиток нішевих сегментів. Зростає попит на спеціалізовані корми для тварин із певними потребами, наприклад, дієтичні корми для тварин із чутливим травленням, корми для старших собак і котів, а також корми беззернового або органічного походження. Війна привернула більше уваги до здоров'я та благополуччя домашніх улюбленців, адже для багатьох людей домашні тварини стали додатковим джерелом емоційної підтримки. Завдяки розвитку нішевих сегментів місцеві виробники та імпортери розширюють свої асортименти, щоб задовольнити зростаючі потреби ринку. Споживачі все частіше шукають продукти з особливими властивостями, які б відповідали індивідуальним потребам їхніх улюбленців, і готові платити більше за корми преміумкласу або спеціалізовані продукти, що підкреслює важливість цього тренду. Нішеві корми дозволяють компаніям створювати додаткову цінність і підвищувати рівень лояльності серед клієнтів, які знаходять саме ті продукти, що відповідають потребам їхніх улюбленців.

5. Підвищення ролі брендів. В умовах війни і нестабільної економічної ситуації, довіра до відомих і перевірених брендів зростає, оскільки споживачі прагнуть якості та безпеки для своїх улюбленців. Компанії, що активно працюють над зміцненням своїх брендів і забезпечують підтримку клієнтів, отримують перевагу на ринку: покупці частіше обирають бренди, які демонструють відповідальність, соціальну активність і стабільність, навіть у кризові часи. Зростання значущості бренду відображається у посиленому інтересі до продуктів відомих виробників, які пропонують прозорість у виробництві, контроль якості і належний рівень підтримки клієнтів. Це відкриває додаткові можливості для українських брендів, які здатні ефективно комунікувати свої цінності, акцентуючи на високих стандартах і локальному виробництві. Підвищення ролі бренду також стимулює інвестиції у маркетинг, посилює потребу в унікальних торгових пропозиціях і допомагає виробникам виділитися на ринку. У результаті, компанії з сильними брендами не лише привертають увагу нових клієнтів, а й розширюють свою аудиторію, закріплюючи позиції на ринку.

6. Екологічність стає одним із ключових трендів на українському ринку кормів для домашніх тварин, оскільки споживачі все більше звертають увагу на екологічні аспекти продуктів, які вони купують для своїх улюбленців. Важливість стійкості й мінімізації екологічного впливу під час виробництва виходить на передній план, і це впливає на вибір, який роблять покупці. Зокрема, зростає попит на корми з натуральними інгредієнтами, а також на продукти з упаковкою, що підлягає переробці або має мінімальний вплив на довкілля. Українські виробники та імпортери кормів для тварин починають інтегрувати екологічні ініціативи у свої бізнес-моделі, такі як використання вторинної упаковки, відмова від пластику, підвищення стандартів виробництва, зменшення викидів та переходу на альтернативні джерела енергії. Це не тільки допомагає знизити екологічний слід компанії, але й стає важливою конкурентною перевагою на ринку, адже багато споживачів цінують таку відповідальність. Крім того, все більше компаній починають інформувати своїх клієнтів про екологічні заходи, підвищуючи прозорість і формуючи довіру. Це сприяє формуванню більш стійкого ринку, орієнтованого на тривале партнерство з екологічно свідомими покупцями, що у майбутньому може значно посилити конкурентоспроможність брендів, що дотримуються цих цінностей.

Ці тренди свідчать про те, що український ринок кормів для домашніх тварин продовжує розвиватися і ставати все більш конкурентоспроможним. Компанії, які зможуть адаптуватися до цих змін та запропонувати споживачам інноваційні продукти та послуги, матимуть значні переваги.

Список використаних джерел:

1. Grab, O., Iegorov, B., & Makarynska, A. (2024). Огляд ринку кормів для домашніх тварин в Україні. *Grain Products and Mixed Fodder's*, 23(4), 35-40. URL: <https://doi.org/10.15673/gpmf.v23i4.2863>
2. Кобилух О. Я. (2023). Головні тренди розвитку ринку кормів для домашніх тварин у світі та в Україні. *Академічні візії*. №26. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/821>